

ŽIVOT SVATÉHO IVANA

Život svatého Ivana, prvního v Čechách poustevníka
a vyznavače, z historií sebraný
a vysoce velebně důstojnému pánu,
panu Matoušovi Ferdinandovi z Bilenberku,
klášterův svatého Jana v Skále a svatého Mikuláše v Starém Městě
pražském opatu, připsaný.

S povolením vrchnosti vytištěný v staropražské koleji blíž Mostu.

Léta 1657.

Vysoce důstojný velebný pane, pane, milost a lásku boží vinšujíc!

Zase dnešního dne Vaší vysoce důstojné velebnosti, a to z ne jedné příčiny, ubírá se svatý host měšťan, ano i domácí Bohu milý Ivan. A to svůj k svému: že pak my jej Vaší důstojné velebnosti jmenujem, divu není. Váš jest, nebo na Vaší důstojné velebnosti gruntech se vynachází, Vaší důstojné velebnosti jest, nebo Vašnostiným pérem ozdobený. Vaší důstojnosti naposledy jest, neb Vašnostiným nemalým nákladem, pobořená a již právě na upadnutí hospoda svatoivanská, na pouští obydlí se staví. Na Vašnostiných gruntech jest, nebo tam od starodávna slavného v Čechách prvního řádu svatého arcioťce Benedikta slavní a svatí předkové jsou uvedeni. Vašnosti prací a pérem při korunování Jeho Královské Milosti Leopolda, téhož jména prvního, jako nějaká novinka česká jest presentirován, z té své jednou jeskyně na světlo vyveden a jeho vysoce osvícenému a nejjasnějšímu královskému jménu s vinšováním při korunování všeho nejlepšího dobrého s náležitou uctivostí v latinském jazyku připsán jest. Aníž se tím obmezila ctižádost svatoivanských ctností a vyhledávání velikých skutkův božích, přece se dálejší potahuje a všelijak se na to vynasnažuje, aby se netoliko kamení, trámy, vápno a jiné k ozdobě chrámu božího potřebné věci shromažďovalo, ale také ta jest největší starost a práce Vaší důstojné velebnosti, aby se jak nejdříveji shrnuli, sebrali a vynalezli všechny i těch dobrodiní, divův a zázrakův průvodové, které Bůh všemohoucí skrze oro-

Utrkání Ivanové ode dvoru

Po vyřízení sněmu královskému synu Ivanovi lhůta propůjčená, aby si usmyslil a odpověděl, zdali má být královským nápadníkem, od sebe vydal; přitom i jiné poctivé kratochvíle jemu propůjčené jsou. Mezi jinými zvolil sobě myslivost jako tu, která by jeho oumyslu nejvíce sloužila.

Pročez do lesa pospíchají myslivci, vyžlata ouprkem se valí: slovem nic opušteno nebylo, co by k radosti nesloužilo; všecko královskému synu k vůli se strojilo, aby budoucímu králi noví dvořané, i staří se zalíbili. K tomu i den určitý s svými osudy táhl, i syn veselým se ukázav, smutku znamení na sobě znáti nedal, nýbrž veselé dvořanům a myslivcům svým prumy, háje a lesy vyměřil, kde by měli honiti; vynímaje sobě jistou stranu, na kterou žádnému z lovců nedopustil se obrátiti: s tím oumyslem, aby, když oni různě se rozběhnou a pána svého opustí, on mohl k svému předsevzetí a k zdávna žádoslivému konci přijíti. I poštětilo se, že myslivci když zvěř hledají, pána potratili: co dříve nebylo znamenáno, až když se domu s zvěří navracovali, ale bez pána. Nebo pán zatím jsa v pustinách a od lidí vzdálený, sám k sobě přijda, toto aneb k němu podobné rozjímání a rozmlouvání činil: „Ej již sami jsme, co jsem dávno na myslí měl, abych Bohu sloužil a pokání činil, díky Pánu Bohu. Přišla ta šťastná hodina, že mohu nebezpečenství ujiti“; takto sobě sám v lese rozjímal:

Rozjímání k víře podobné všech těch, kteří opravdu se mní s světem rozloučiti.

Měj se dobře, světe,
an v tobě nikdá dobře není:
měj se dobře,
jen jest v tobě samé hoře,
daremní tvá naděje,
darmo lákáš,
darmo vábíš,
darmo jest na třtinu se spoléhati;
sláva tráva,
vadne, chřadne;
všecko větší
jako v povětrí:

trůny i koruny;
padají, klesají;
prší, srší;
růže, kůže,
mineme, hyneme!
Měj se dobře, světe!
Nic stálého
přítomného;
nic není tvého;
co jest bylo,
již minulo;
co nastává,
nepřestává:
nic neleží,
všecko běží:
co přítomného,
to není tvého;
co budoucího,
to jest cizího;
v krátké chvíli
jest po síle;
co dlouhého,
nic není stálého.
Co jest rozkoš?
Jen jako koš
plný vody,
plný škody,
vždycky teče,
pryč uteče.
Co jest zboží?
Starost množí.
Stříbro, zlato
jest tencto,
které vábí,
i hedbáví,
až tě zbaví
tvého zdraví,
jsi nečistý,
nejší jistý

Rozjímání se

Co jest zboží? (Co jest zboží?)

ani hodinky,
jsou bublinky
připovědí,
to všickni vědí.

Měj se dobře s svými,
všecken škodný,
jsi podvodný,
vše přijímáš,
vížeš, jímáš,
nepropouštíš,
neodpouštíš,

jsi ukrutný,
velmi smutný,
loupíš, pálíš,
blátem kálíš,
berěš, kraděš,
v tvých ustech lež,
bloudíš, soudíš,
tvé pře bez ortele,

tepeš cele,
zdali vinné
neb nevinné,
nic nevyšímáš.
Lid morduješ
a lomcuješ,
pochováváš,
zahrabáváš
bez lítosti,
útrpnosti,
zde radosti
bez žalosti
není žádné,
a pokoje
bez rozbroje:

ani lásky
bez té války:
neupřímnost
a nesvornost,

podezření,
pohoršení,
hněv i závist,
strach, nenávisť,
hojnost s statkem,
s nedostatkem,
odpočínutí,
oddechnutí,
není kázně
ani bázně,
žádný věrný
bez poškrvny,
žádného jmění
bez zlého svědomí,
povolání
bez naříkání,
není přátelství
bez ošemetnosti.

Měj se dobře,
při tvém dvoře
není dobře,
věčné hoře;
co připovídáš,
se neohlídáš,
kdo tobě slouží,
nic nevyslouží:
služba bez dáni,
bez vykonání,
a připověď,
ta jest co led;
bez odplaty
hrozí katy.
Pochlebuješ,
zahubuješ,
vyvyšuješ,
ponižuješ,
pomáhání
k oklamání,

i to ctění
jde k zlehčení,
i půjčení
bez placení,
pokutování
bez slitování,
místo platu
dáří katu.

Měj se dobře, světe,

potentáti,
jenž se klátí,
a mocnáři
dolu se sráží
a nehodní
bývají hodní,
kdo vysoko,
padá hluboko,
zpronevěřilý
bývá milý,

tito milost mají,
věrní se však tají,
v koutě sedí,
na se hledí,
chudým bere,
šklube, děre
a po zlatým
dá bohatým,
bývá vůdce
každý škůdce,
vinným lhůtu,
nevinným psotu,
propouští zločince,
mění mince,
způsobné zahání,
nezpůsobné chrání,
nevědčným
všechném, lživým
se důvěří,

všechno věří:
lidé věrní
a upřímní
nic neplatí,
všechno tratí,
každý činí,
co se líbí,
co by slušelo,
to se zavrhló.

Měj se dobře, světe

převrácený
a zmatený,
každé ctnosti
jdeš naproti,
převracuješ,
mantyruješ,
nic vlastními
jmény svými
nenazýváš,
než přezdívaš,
neb srdnatí
slují kati,
bázlivého
opatrného,
zmužilého
vraha zlého:
nezbedného
bedlivého,
lenivého
pokojného,
slavný mrhač,
muž utrhač,
skupec mírný,
tlampač mluvný:
mlčlivý
pošetilý:
a smilníka
máš za reka,

a galána
za dvořáka,
mstičiného
horlivého,
trpělivého
za sprostného:
věc nebernou
dáš za bernou,
když prodáváš,
oklamáváš,
co živého,
to živého.
To vykonáváš,
že oklamáváš;
kteří tě uctí,
těm přidáváš cti,
připovídáš,
nevím, kdy dáš?
Moc a slávu,
marnou chválu,
nepokojným
a nevolným
dáš naději
o rozbroji,
vysokomyslným
a vznešeným
panskou milost,
služby hodnost
a nedbalcům
a mrhačům
připovídáš ouřady
a lakomcům poklady,
břichopáskům
a světákům
rozkoš novou,
než jízlivou,
nepřátelům
i přátelům
pomstu, nesvornost

U tu pomstu a ne svornost

i ošmetnost,
zlolejcům tejnost,
dvořákům příznivost,
mladým léta,
vojákům města.
Měj se dobře,
věčné hoře,
pravda jistá
nemá místa,
a nevinnost
i všechna ctnost
pryč odešla,
daleko zašla,
kdo s tebou mluví,
nic se nedomluví,
kdo se důvěří,
ten nic nevěří:
kdo následuje,
ten se ztracuje,
kdo se tě bojí,
ten neobstojí,
kdo tě miluje,
ten vzácný sluje,
kdo opovrhá,
ztracen bývá.
Zlost se rozmáhá,
nic nepomáhá!
žádné daní
ani rozdání,
služba prokázaná
za nic bývá počtená,
slova přivětivá
bývají lživá,
věrnost zachovaná
nebývá šacována,
žádné přátelství
nebývá bez lsti!
Žádného nešanuješ,
všechny všudy zohavuješ,

svornost

zlost se rozmáhá

každého zahánbujes,
každého potupujes,
nic si nevazís,
každého kazís,
každého zprzňujes,
každého zlehčujes,
na žádného zpomináš,
na všechny zapomináš,
cokoliv v tvém domě,
vůbec i v soukromě,
všudy naříkání,
kvílení, plakání,
jestli někdo vejská,
hned si zase stejská,
každý konec běže,
smrt tluče na dvěře;
kđokoliv se učí,
trápí se a mučí,
u tebe nic není,
jen nenávidění,
až do usmrcení,
tobě rozprávěti
pravdy neviděti,
všechno milování
jde až do zoufání,
i tvé kupování
jde na obírání,
prositi do klamu,
až smrt zacpá tlamu.

Ó světe nehodný,
každému jsi škodný,
všechny hned na pořad,
každý trápíš věk, řád;
kdo ti od dětinství
slouží, od mladosti,
ten v zapomenutí
stráví své dětinství.
Pověz, jaká mládež?

nikdy od dítve
→ dítve
přes mu křivo

Není-li zlost, krádež,
běhání, skákání,
mrzké tancování
přes ploty, přes louky,
přes pole, přes hory i doly,
v rovině, v oudolí,
přes lesy a háje,
buď března neb máje,
v sněhu, dešti, v čase,
v větru i v nečase.
Mužský věk v kopání, vorání,
v kovu dobývání,
kamení tešení,
v stavení lešení,
v štípení, sazení,
v divným pracování
a přemýšlování,
praktiky i rady,
starosti i zrady,
v koupi i prodaji,
všichni pravdu tají,
buď v soudu neb v sváru,
i v rovnání, v odporu.
Vikle se hlava,
vadne jako tráva,
krátí se duch,
vychází puch,
všechn ztuchlý,
kratší, opuchlý,
tvář zvraskalá,
shrbená postava,
tmělé oči
i pobočí,
sám se třese
jako v lese,
sám churavý,
nic nezdravý,
sluch se trátí,
zrak se krátí,

vzdychá člověk
na každý věk,
líný, slabý,
nejsa zdravý,
sám se vrtí
hned až k smrti.

Měj se dobře, světe,
v tobě se všecko plete,
zločincové,
zlodějové
an ode dne
každodenně
se stínají,
utrácí,
zákeřníci,
palečníci
v něm se čtvří,
jiní mrtví,
loupežníci,
vražedníci
se stínají na planýři,
a kacíři na hranici,
na šibenici
krivopřísežníci,
malí, velící,
ti se pokutují,
oni vylučují,
těž i ven vyhánějí.
Jeden pláče,
jiný skáče,
jeden při dvoře,
druhý náhoře;
žádné míry,
žádné víry,
ty se mne spustíš,
ty mne opustíš.
Měj se dobře, tělo,
tobě se hovělo,

povím můj oumysl,
v krátký uvedu smysl.
Nechť se stará, kdo jest z světa,
já myslím na věčná léta.

Na ten a takový aneb k tomu podobný způsob toužíc v lese Ivan, zdaleka valem svému panu otci a své milé paní materi, zpívaje jsa vesel, bezpečněji pokračoval dáleji a dáleji, na to mysl, jak by Bohu nejlépeji v soukromí a krom lidí mohl sloužiti. Bylo mu to milo, že jemu poddaní jeho korunu královskou a berlu strojí, a on že již těmi o zem hodil, jako i vši pejchou a marnostmi světskými, ale aby ozdobným královským rouchem prozrazen nebyl, šatstvo s žebráky profrejmářčil, bohaté a nákladné v velmi špatné a chatrné: co mu nemálo posloužilo; nebo jak byl doma křik vzčel, že královský syn a nápadník v lesích byl pobloudil a že se s myslivci domu nenavracoval: dva jeho bratří spolu s jiným komonstvem ihned po něm se pustili, aby nalezše, zase domu ztraceného přivedli. Ivan, ačkoliv podál byl odšel, nicméně nemohl se před těmi vyžlaty ukrýti, aby nebyl prozrazen, i nalezli bratří bratra svého; však proto, že i šaty i obličej byl svůj proměnil, jej nepoznali. Hleděli sice bratří na bratra, známi na svého, ale působem předně božím svoji svého nepoznali, s ním se tehdy rozžehnavajice odjeli, on však dáleji a dáleji do hustých lesův se pustil.

Svatý anděl vůdce

Když se tak vesele s světem loučí a žehná náš odbělec a pocestný svatý Ivan, Bůh milosrdenství a všelikého potěšení nechtěl opustiti svého milostníka, nýbrž, an se nikdy štědrosti předčiti nedá, poslal svého posla (bezpochyby anděla strážného), který by neznámého a nepovědomého místa cest provístiti mohl. Ta jest boží povaha a ten obyčej, aby kdo pro Boha věci tyto pomíjející opustí a na něho se spolehne, on se neodtrhne, nýbrž on sám vůdce, on sám strážný, on opatrovníkem bude. Svědek jest toho onen svatý arciolec Abraham (ať jiné Nového zákona svatě pomínu), když jest vyšel z Ur Chaldejských; svědek též i Jákob, který s andělem zápasil, svědek Tobiáš, který dokládá, že jest požeňnaný Bůh, který vyvedl, provodil a zase domu doprovodil Tobiáše mladšího otci svému. Tentýž Bůh neopustil svatého Ivana, doufajícího v sebe, ale z charvátské země po pustinách, po lesích, polích, oudolích, rovinách samotného nezanechal, než tovaryše mu zjednal, který by ho na cestě tak dalece chránil, opatroval i těšil.

Může tu každý pomyslet, jakou radost Bůh připravil těm, kteří vyhledávají ho, a kterák jest tyž Pán duši naplnil dobrými věcmi a počestným duchovním, že mu nic drsnatého, nic těžkého, nic smutného se nezdálo být chováním, že mu nic daleké cestě. Nebo anděl Páně cestu nerovnou zarovnal, tvrdou na té tak daleké cestě. Nebo anež Páně cestu nerovnou zarovnal, tvrdou změkčil, byl v horu stínem, v unavení posilněním, v dešti střechou, v zármuku a v tesnostech těšitel: on hospodu, on noclehy, on jídla vyhledával. Blahoslavený, o kterého se Bůh stará! Vesele poskakoval sobě svatý Ivan, nebo pro Krista vyvolivše chudobu, bohatství a jeho břímě zavrh, že mu nic loupežníci neměli vzíti, starosti neměl, že ho Bůh vychoval, o nic se nestaral, tak tehdy lehce proto, že chudý, a vesele proto, že vedením božím kračí a vychází z domu svého, do země své zaslíbené a zřizování božím předzřizené, do země cizí a daleké, vsudy sebou Boha svého máje a jeho anděla: vsudy tomu vlast bývá, vsudy dobře, kde dobré svědomí a život nevinný.

Hrozné bezpochyby byly pustiny, strašlivé pouště, a to proto, že téhož času, když vůkol všickni téměř pohané a neznabohové byli lidé, zlí duchové, jimž se oni klaněli, v lesích, v hájích etc. větší svou moc a nešlechtnost provozovali. Nic se toho nebál svatý mládeněček, nedal se přestrasiti zlým duchům, který měl ducha Páně při sobě. Mohly i jiné krajiny tak strašlivé býti, nejvíce však země česká, která všechna modlám a zlým duchům byla oddána za knížat pohanských. Z nichžto když do země naši Ivan vcházel, správu nad zemí držel Neklan, za jeho času mnozí byli v Čechách věstcové i věštkyně, baby čarodějné, jak Hájek v listu LIII dokládá, nepochybně též i mnoho zlých duchův, kteří po horách, po lesích své obydlí a kratochvíle mivali, jim o budoucích přibězích podlé tohoto běhu povídali, odpovédi dávali, nimiž sobě pocty zejskali, aby je ctili a v své mocnosti měli. Ze pak již božím řízením jejich panování k konci se chejli, lo a že měla česká země se jako jiné od těch škůdcův vyčistiti, předchůdce nám nějakého poslati ráčil, nového svatého Jana, který by přistrojil a připravil cesty Páně a jeho svatě víře, aby on posty, modlitbami, tryzněním těla uprosil u Pána Boha Čechům světlo ono svatě víry, vedením božím, svatý tento, jako slunce z rána vychází, tak on paprsky své vyjevil. Sám ho tehdy anděl Páně z Charvát do Čech vede, až na ona místa přišel, na které někdy ono charvátské před ním kníže, Čech s Lechem bratrem svým se před několika léty, totižto léta božího 644, vypravil, bezpochyby jistě v tom zřízení boží, aby, kteří první do těchto lesův a míst z Charvát české jméno přinesli, zase nový křesťan první, tyž národ od ďábelských oukladův, kterých před léty celá tato krajina naplněná byla, chrániti mohl, sem jest se odebral. Okolo léta Páně 853 po vyhlášení za kníže české od lepotův

a starších Neklana, syna Křevomyslova, snad toho roku, když se Neklanovi Hostivít narodil; proto tak nazván, že máje poctivé radovánky, hosti své vítal. (Hájek XLVIII.) Slušnější a náležitější by bylo, kdyby vlast naše česká země byla z Charvát na poušť naši přeneseného hosta přivítala. Svatý pak Ivan máje před očima obydlí své a své skály od anděla ukázané, se vši radostí v této aneb jiné k těm podobné slova je přivítal:

Vítání pustin a hor svatoivanských

Vítejte, pustiny,
v nichžto sám jediný
budu přebývati,
Bohu děkovati,

že mne vysvobodil,
když jho světa shodil,
přetřhl Pán veliký
všechny marné plotky.

Pán můj – velký mocnár,
všeho světa císař,
jeho komorníkem
budu, služebníkem.

Budu i knížetem,
pánem neb hrabětem,
budu dvořenínem,
nejvyšším kanclířem,

neb jemu sloužiti
jest království míti.
Každý člověk svatý
má jeho klíč zlatý.

Jeho tejná rada,
co má duše žádá.
Co jen budu chtíti,
všechno budu míti.

Ó samotné hory,
mého Pána dvory,
vaším dvořáním
budu, měštinám.

Ó poušť roztomilá,
měš neomejlila!
Ó bez hluku místo,
budeš mně za město!

Hájové, lesové,
krásní pahrbkové!
Ten váš obšírný plac
bude mně za palác.

Vítej, širé pole,
vítej i, oudolé,
u vás budu stálý,
přijměte mne, skály!

Utěšený kraji,
v tobě jako v ráji
milé oddechnutí
i odpočinutí.

K tobě unavený,
ó dome kamenný,
z světa se ucházím,
nový hrad nacházím.

Vítej, můj pokojí,
odpočnu po boji,
svět má velký rozbroj,
zde jest stálý pokojí!

Vítej, má jeskyně,
tys má přítelkyně,
v této já zahradě
budu jako v hradě!

Vy moje upění
poslyšte, dychtění,
vám oznámím smělé,
že k vám jdu vesele.

Bez ošemetnosti
zde, v mé samotnosti,
bez světa, bez křiku,
všelikého hříchu

k Bohu volám ztícha,
vylévám i ducha.
Když vylévám ducha,
Pán půjčuje ucha,

hned bez zatlučení
dává vyslyšení,
se vši paciencí
dává audienci.

V této zelenosti
jest nové království,
zde mám zlaté berly,
drahé také perly.

Vítejte, stromové,
moji příbytkové,
královská stolice
budeš, borovice!

Vítejte, kamení,
mé milé ležení,
nebo mně za oltář
budete, neb polštář!

Vítej, ó studnice,
budeš má vinice,
připíte bez škody
křišťálové vody!

Vítejte, mé vody,
netřeba nádobí,
když vás budu mítí,
kdy chci, budu pítí!

Vítejte, hájové,
obydlí májové,
vítejte, smrkové,
moji příbytkové!

Kam mne cesta vede,
budete sousedé
moji, i ty, má zvěř,
kamkoliv chceš, se běž!

Nic se nelekejte,
se mnou přebývejte,
ó měšťané druží,
neb aspoň podruží!

Vítej i, má laňko,
ó má hospodyňko,
tobě má jeskyňka
otevře okýnka!

Vítejte, lahůdky,
mé milé jahůdky,
co vynáší pole,
bude na mém stole!

Vítejte, byliny,
bukvice, maliny,
vámi se budu pást,
budte mně za postpást!

Čím Bůh svou zvěř krmí,
budou mně pokrmy,
to mé hodování
bude, radování.

Ó milé pustiny,
sladké samotiny!
Ty pak, milá skálo,
nemáš zboží málo!

Nechť kdo chce, má práci
při panském paláci,
stojte na klouzavým,
na místě vrtkavým.

Ó místo mé milé!
Tys má kratochvíle,
zde bydlí samá ctnost
a sestra nevinnost.

S žádným nechci být znám,
dost, že zná Pán Bůh sám,
jemu se poroučím,
s světem se pak loučím.

Odtud po všechen čas
nenavrátím se zas,
neb zde se položím,
zde mé kosti složím.

S žádným neproměním
obydlé, nezměním,
zde mé oddechnutí
i odpočinutí.

S knížaty a s pány,
s měšťany, zemany,
s císařem i s králi
neproměním skály.

Ti se smrti bojí,
kteří v světě stojí,
jiným všem jsou známi,
sobě však neznámi.

Zde můj bude kostel,
mé lože, má postel,
když složím nadobu,
zde chci jít do hrobu.

Když můj život skonám
a práci dokonám,
o skálo má, z tebe
potáhnou do nebe.

poslyšte poslední,
všichni lidé bídní,
Ivan všechněm v skále
vínšuje vám vále!

Půtka s ďábly zlými

Vesel tehdy Ivan muž boží do Čech, a oblíbiv sobě místo a obydlí své v krásném a hlubokém oudolí při jedné vysoké skále, z kteréž silný pramen vody teče, vedením anjelským, který jeho do té skály přivedl, a aby tu zůstal, rozkázal. Když pak dvě léta v tom příbytku veliké a nesnesitelné protivenství od zlých duchův trpěl, a od nich jako přemožen jsa, odtud odcházal, aby jiné nalezl obydlí, i potkal se s ním svatý Jan Křtítel, a řekl jemu: „Ivane, kde jdeš?“ I odpověděl: „Zlí duchové mně tu bydleti nedají, půjdu, a někde jinde bydleti budu.“ Dí on k němu: „Navrať se zase.“ A dal mu kříž, aby ním žehnaje, zlý duchy odtud odehnal. I učinil tak a navrátil se, máje viru v Pánu Bohu a v slovích Křtitele jeho svatého Jana. Toť oni na něj vzhledávajíc, z té skály hroznými hlasy křičeli, pravíce: „Ivane, nechoď sem, neb my tuto svou lázeň a příbytek máme.“ I nesl on kříž před sebou, a onivšickni utíkali; jediný toliko, a nejlitější odjítí nechtěl, do skály se vtačil, na něho velmi škaradé hleděl, a hrozně křičel, i usta svá otevřel, jako by ho chtěl pohltiti. I přiblíživ se k němu svatý Ivan, kříž od svatého Jana sobě daný vhodil do jeho hrdla, a on ještě větší a hroznější křik učiniv, uprostřed této celé skály díru udělav, v okamžení ven vyletěl, za jinými se přeč odebral.

Po půtce ďábelské jiné mu nastávalo potýkání od pastýřův a nevážných sedlákův, nebo od nich postůžen jsa v jeskyni, hlavu, na kterou bezpochyby zaměřovali, do skály, an mu ustoupila, schoval, od nich pokravený, na

kamnit se posadil, který jeho svatou krev až podnes zachovává, měkčeji než lidé, a s velikou vážností ctěná byva.

Svatý Ivan dobrým se za zle odměňoval, nebo jednomu z nich hovádko zapůjčené churavě zase zdravě navrátil, a až podnes v té skalíně Pán Bůh divné věci působiti ráci, že mnozí nemocní na bolest hlavy uzdraveni bývali, jakž se již někteří divově vyhledávají.

Horlivá modlitba svatého Ivana

Největší práce Bohu oddaných bohomyšlných mužův na poušti jest s Pánem svým rozmlouvati, a jako s králi dvořane, tak oni s svým králem a pánem všeho světa skrze modlitbu audienci vyhledávají. Pravě svatí jsou kormorníci, jimžto modlitba jest znamení jako nějaký zlatý klíč, nimžto oni nebo ne zavírají, nebo otvírají, a hojných pokladů od štědroty boží nabývají. Takové obcování měl onen první pustin obyvateľ svatý Jan Křtítel, po něm svatý Pavel první jeho následovník, jako i svatý Antoň celé noci od západu až do východu v té bohomyšlnosti trval, tak i jimi od lidí proto se vzdalovali, aby Bohu častěji skrze svatou modlitbu se přiblížovali. A co by medlé jiného celý dny a noci mohli vděčnějšího a podstatnějšího činiti, jako s Bohem obcovati? Líbezna jest věc milým svatým božím o svém Pánu mysliti, jeho slova rozjímati a v srdci zachovávat. Svatýmu jistě Antoňovi celý tento svět knihou byl, v nižto on všemohoucnost boží a přítomnost svého stvořitele v jeho tvoru čítával a sobě rozpakoval. V tyž knize, v tvoru totižto božím, svatý Ivan každodenně i každoročně čítával, z ní vždycky rozjímal, aneb o Bohu, aneb s Bohem jednal. Oltář jeho kříž, kosťel jeskyně, obraz boží přítomnost, podnoží tvrda skála byly. Na ty skále svatý náš královský poustevník před svým vítězným křížem, jako před oltářem, padna na své kolena, velebnosti boží se klaněl a modlil a ducha svého vyléval: jednak chvaly boží vypravoval, zase o nebeské slávě všem vyvoleným připraveně rozmejšlel: opět, kterak za zlé činy zatracencům muky pekelné na věčnost jsou zhotovené: jak smrt jistá, a nejistá, jistá, že umřeme, nejistá, že kdy nevmre; jak přísný poslední soud! To jeho čtení, to myšlení, to rozjímaní. V nichžto tak horlivě se jest cvičil, že i na pokrm, i na nápoj, i na tvrdost země zapomínal. Mezi tím Bůh všemohoucí na budoucí památku horlivého svého modlitebníka a orátora to místo novým zázrakem obdariti ráčil. Nebo ten kámen, na kterým klekával a tak se svým zázrakem obdariti ráčil, tak se obměkčil, že šlepeje svatého muže tu v sobě zachoval, a jako vosk pečet, tak on nohy jeho, kde stával, a kole-

na, kde jest klekával, znamení v sobě schoval. Jak se tehdy horlivě Bohu svému modlíval, kdyby jiného znamení nepozůstávalo, z toho samého poznat se může, že samé šlepěje noh a znamení kolen, které se až podnes ode všech spatřují, vysvědčují. Na to znamení a týž šlepěje léta božího 1653 Jeho Milost císařská Ferdinand IV., římský král, toho času uherský a český, na témž kameně na své královské kolena pokleknouti a Bohu se jest pomodliti ráčil.

Laňka hospodyně

Divný jest Pán Bůh v svatých svých, a zvláště v těch, kteří svou nevinnost, na křtu svatým přijatou, žádným větším aneb smrtelným hříchem nezprnili a bez ouhony na tomto hříšným světě živi byli, ve všem jako Pánu svému, Bohu poslušní božským příkázáním. Nebo když oni Bohu poslušni jsou, Bůh zase se jim odměňuje, a jako Adamovi, dříve nežli rozkaz boží přestoupil, jim živočichy podrobuje. Tak náš Ivan, jako nějaký první Adam v svém ráji Pánu Bohu živ pobožně jsa, toho též daru a dobrodiní božských zasloužil. A ačkoliv mnohým svatým rozličná jest od Boha moc dána, že oni jako nějakí tohoto světa páni a králové rozkazovali živlům, horám, zvěři, bouřkám, vlnobití, však nemalou moc náš svatý Ivan jest nabyl, nebo z povětrí moci svatého kříže dábly jest vypudil, skály mu se měkčily, kamení voskovělo, voda též jemu na službu hleděla, ano i ne-rozumná hovádka jemu se poddávala. Čijí ony svatost svatých lidí, nejvíce těch, kteří od lidí vzdálení po pustinách a po horách Pána Boha vyzývají.

Mnohokráte čteme v historiích, že lev, divoký vepř, nedvěd, vlk, jeleni tak okrotli, že svatým povolní a jako sluhové posluhovali. Svatý Fructuosus nedvěda bratra svého nazýval a stádo svých ovčiček jemu k opatrování poručil, aby je na pastvu hnal a zase domu doprovodil. Mnohým svatým poustevníkům lvové sloužili. Někteří živočichové též nějakou útrpnost spolu s svými svatými měli. Kuň jistě svatého Kolumba smrt oplakal a laňka od téhož svatého obráněná proti psům, vděčnou se za to dobrodiní ukázala. Byli též mnozí svatí od zvěři vykrmení. Má francuská zem svého svatého Jiljího, má též naše česká svatého Ivana, oba tito byli od laňky vychováni.

Má Bůh otec všeho tvorů velikou péči o své milé poslušné dítky, má též i svou čeládku, kterou rozslá, aby své krmili: jako svatému Eliášovi poslal havránka, aby jemu jistého času chléb nosil, jako i v Novém zákoně svatý mu Pavlovi, prvnímu poustevníkovi, a svatému Antoňovi po témž ptáku

jako služebníku pokrm jest odeslal. Naposledy nikdy jsem neviděl spravedlivého opuštěného, ani jeho sítě hledajícího chleba. Ale ty, které svatě vychovaly, zvířátka, také někdy byly boží vyžlátka, které své vyslídily, a lidem vyradily. Tak svatého Arnulfa vlk zase k tomu městu, od kterého, aby biskupem nebyl, utíkal, přivedl, a jako do rukou dodal. Množství svatého vyradily: v našich českých lesích kráľ Dagobertovi téhož svatého vyradily: v našich českých lesích jelen aneb laňka dvý knížat, Oldřicha k svatému Prokopu a Břetislava k svatému onomu divnému muži Guntýřovi, přivedla. Jak náš svatý Ivan jest vyjeven, uslyšíme, když dříve jeho upění, toho polesního slavička uslyšíme:

Řebříček do nebe Dychtění po nebi svatého Ivana

Ó nejjasnější králi,
nepřemožený císaři,
jak tebe všechno chválí,
velikomocný mocnáři!

Achl! Co jsme my jen, lidé?
Opovržení tvorové.
Co jest po světské bídě?
My jsme jednom červíčkové.

Achl! Já všecken studený
mezi těmi jiskřičkami,
od tebe jsa vzdálený
mezi tvými hvězdičkami,

tobě vzdávám korunu,
kterous mně dal, zas daruji,
nechci sedět na trůnu,
co jest tvého, navracuji.

Již vím, proč jsem studený,
proč láskou boží nehořím,
že jsem všecken zželený,
stydnu, avšak se nekořím.

Bůh x člověk

Abych tě vyhledával,
mou zem, vlast všecku opustil,
s tebou obydlí míval,
statek, zboží jsem propustil.

Sem jsem přišel na skály,
do lesův tyto pustiny,
kde tě stvoření chváli,
chtěl jsem sloužit jediný.

Než přece, Bože, chřádnou
z přirozené studenosti,
však přece i zde vlažnu,
nepřidáš-li horlivosti.

Ó lásko, ó můj Bože,
přece mne vždycky vzbuzuješ,
dávaš pokrm i lože,
ve dne v noci podněcuješ!

Za to tvé dobrodiní
velice tobě děkuji,
žeš mně dal hospodyni,
nížto já se obživuji.

Všechno, co vůkol vidím,
k boží lásce podněcuje,
až se hned v tvář mou stydím,
abych ti sloužil, vzbuzuje.

Skála má i stromoví
mně povídá dobrodiní,
obydlí mé i křoví,
aj mě z nevděčnosti viní.

Skála dobytá křížem,
když jsme zlé duchy zahnali,
jako nějakým klíčem
toto jsme místo dostali.

Na tu věčnou památku
když zanechám za znamení
kříž k budoucímu svátku,
bude mluvit dobrodiní.

Ó nebeská štědroto,
jak se staráš o své děti,
nevýmluvná dobroto,
vše živíš, co jde, co letí!

Zpomenuls na mne tvého,
dal jsi tvému služebníku,
neopustils věrného,
za chůvu - zvířátko laňku.

Ta mne svým časem chová,
jako by byla rozumná,
ta mě k hrobu dochová,
ačkoliv jest nerozumná.

Ach! Já všecken studený
ještě Boha nemiluji,
měděný i železný,
za tvou laňku neděkuji.

Ach! Ty moje bylinko,
těž i okolní kvítkové,
i těž má konvalínko,
buďte mé lásky svědkové!

Ach! Vy zemské hvězdičky,
růže polní i fialo,
vy jste moje očičky,
u vás se mé srdce zhlídlo!

A ty, sestro včeličko,
propůjč mně nyní křídýlka,
ať já navštívím kvítka,
bude tomu malá chvílka!

Když budu lásky boží
z kvítku sobě med sbíratí,
jak jen uhlídám růži,
hned začnu k nebi lítati.

Ach! Kvítkové šlepečce,
vy jste to boží zrcadlo,
až se mně srdce směje,
když vidím boží divadlo!

Když já se na vás dívám,
hned mne do nebe vedete,
s vámi obcuji, zpívám,
vždyť tovaryše najdete.

Vy jste mně za žebříček,
po němž do nebe vstupuji,
vy jste mně za vozeček,
voj k nebi můj obracuji.

Ach! Vy jste jen jiskřička
té neskončené jasnosti,
ach, malá krupějčka
všemohoucí líbeznosti!

Jak musí býti krásný
prst, který vás tak maluje:
Bůh - malíř velmi jasný,
ten mne skrz vás potahuje.

Pomíjející kvítí,
nějaký obraz světlosti,
na čas, na čas se svítí
se vši svou krátkou milostí.

Pojednou krása mine,
ona věc věčná zůstává,
než se nadám, pomine,
proti, která mně nastává.

Již se nad zemi vejším,
již se k nebi přibližuji,
co po květu vezdejším,
již mezi hvězdy tancuji.

Mějte se dobře, kvítí,
spolu i zelená trávo,
mín' vaše krása svítí,
marností jsi, světská slávo!

Již, již já vzhůru lítám,
již nový měsíc nastane,
jiné již kvítí vítám,
ale to kvítí nezvadne.

Vítej, ó krásný Bože,
vítej, srdce oddechnutí,
jenž jsi na věčné hoře,
tys myslí odpočinutí!

Ach! Bude, bude ten den,
když tě, ó krásno, uhlídám!
Když pomine noc i sen,
když se s vámi, svatí, shledám.

Bude, bude, když trupel
hlíny země se rozvalí,
když bude tělo popel,
vyletí duše ze skály.

Na ohnivém oltáři,
láskou boží podpálený,
vyletím k věčné záři,
budu všechen obnovený.

A ty, boží hvězdičko,
když na ty věčné podletí
učiníš mně hnízdičko,
když z těla duše vyletí!

Ej, jak na louce kvítko
když se znova rozvíňuje,
dělá sobě křídýlko
a k nebi se pozdvihuje!

Vonný líbý větríček
po lukách, po poli věje,
teplý padá dešťíček,
až se zvadlé kvítí směje.

Ej, jak červená růže
milostí boží plápolá,
který tě spasit může,
abyš miloval, vše volá!

Ej, jak se břechán vzhůru
pne lístím vřdycky zeleným,
vede k věčnému kůru
svým pohleděním veselým!

Ej, jak pláče travíčka
ranní rosou pokropená,
slza jako perlička
vísí co hvězdička krásná!

Rosa vede po zvěři,
zajíce, lišku šlakuje,
mé srdce tomu věří,
že po Bohu pokračuje.

Ach! Všechno Bohu slouží,
všechno to jemu k libosti,
jak můž, po Bohu touží,
co já učiním v lenosti?

Ach! Vše slouží, jak může,
kvetne červená, zelená,
i lilium i růže,
všechn tvor Boha znamená.

Když se to všechno Bohu
k libosti, kvítí, maluje,
proč já též, jak jen mohu,
nectím, duše nemiluje?

Svou všechno zeleností
mne zve k Boha milování,
svou slávou, svou slícností,
kvítí boží milování.

Já sám lenivý budu?
Co jsem povinen, opustím?
Za ním já rychle půjdu,
s Bohem, jeho se nespustím.

Co jest, co k zemi tlačí,
proč se k nebi nevypínám?
Proč mých hříchů nepláči?
Proč k Bohu ruce nespínám?

Ach! Bože můj, tě všechno,
co se na lukách maluje,
jest jako lásky okno,
všechno tě kvítí miluje!

Dej, Bože, ať milosti
tolikerymi miluji,
kolik jest v lese lístí,
kolik kvítí nám malují!

Kolik na louce kvítí,
kolik jest v moři krupějí,
kolik se i hvězd svítí,
kolik stromů i vícejí,

kolik v zahradě kvítkův,
kolik bylin v poli leží,
kolik po lesích lístkův,
kolik řek, potokův běží,

tolik, Bože, dej srdcí,
tolik ust, ať tě vyznávám,
pojmi mne k sobě brzy,
ač mne nehodným uznávám!

Ej, jak pěkně zpívají
polesní tvoji ptáčkové,
jenž semotam lítají!
Slavičkové jsou žáčkové.

V rozsedlinách samotné
po tobě touží hrdličky,
bez svého Boha smutné
po kvítkách zvučí včeličky.

Oni větríčkem hnutí
klanějí se ti hájové,
jak mohou, se vši chutí,
líbezně znějí májové.

Po kamínkách padají
líbí čerství potůčkové,
jak mohou, vyznávají,
jako nějací broučkové.

Ach! Všecko svému Pánu
hejbá se, slouží, tancuje,
k večerou nebo k ránu,
vždycky se Bohem raduje.

Všechn tvor svými hlásky
Pána svého vychvaluji,
jsou svědkové tvé lásky,
jak mohou, Boha oznamují.

Ach! Já samotný mlčím,
až jsem v tvé chvále oněměl,
nepovídám, nekřičím,
jako bych jazyka neměl.

Propůjč mně, Pane, usta,
dej tolik, Bože, jazyků,
ať tato místa pustá
nejsou bez chvály, bez křiku!

Dej, kolik mají včely
medu, kolik ptáci hlasu,
ale ať jsou veselí,
kteří chválí boží krásu!

A ty, má hospodyňko,
vejdi na pastvu zelenou,
od Boha daná laňko,
ale ať tě nenaleznou!

Ty jsi má milá chůva,
ty mne krmíš, ty napájíš,
tebou mne můj Bůh chová,
ty mne těšíš, ty mne krmíš.

Mne, starce již sešlého,
an všechn do hrobu padám,
až do dne posledního
chovej, já se v hrobě skládám!

Vejdi, vejdi, má laňko,
když se budeš tam vně pásti,
vejdi, má hospodyňko,
oči budu k nebi klásti!

Svatý Ivan vyjeven

Nechtěl Pán Bůh déleji svého služebníka v temnostech a ouzkostech zanechat, nýbrž aby se vyjevil skutkové boží a chvála jeho se rozšířovala, čas nastával, aby se i svým v známost uvedlo. Netajil se on sice před okolními svými sousedy, ale byli pohané, které jak mohl, dobrým příkladem a dobrými ctnostmi k víře křesťanské lákal: ano někdy i zázraky je k sobě a k Bohu vábil: nebo propůjčené sobě hovádko zase zemdlené a chu-

Tělo své témuž místu, na němž téměř 50 let život příkrý a tvrdý vedl (pokusení jak od zlých duchův, tak od zlých lidí mnohé snášel), odevzdal, a ne jinde než tu žádal pohřben býti, kterýž hrob nejosvěcenější arcikníže Leopold, jeho Milostí císařské Ferdinand a III. pan bratr, Jeho Milosti královské Leopolda I. pan strýc, šarlatovým pláštěm přiodil.

Laňku svou prostřelenou chudým dáti poručil.

Kněží Pavlovi požehnaní své odevzdal, pobožným kníždům, Bořivojovi křesťanu prvnímu a svatě Lidmile manželce jeho, ten kříž vítězný, který mu byl svatý Jan Křtitel daroval, aby ním proti pekelným duchům bojoval, skrze kněze Pavla odeslal.

Všem královským a panským dvořánům příklad a za sebou cestu ukazal s takovým *napomenutím*:

Stůj, kdekoliv chceš, nahore při královském panském dvoře na stupni velmi kluzkém. Mně jest milá přítelkyně, samotina a jeskyně, ačkoliv v místě ouzském.

Mně jsou milejší pustiny, v nich přebývám sám jediný, kde mému králi sloužím. Zde jsem živ sobě samému, nehledím v službu jinému, po mém Bohu jen toužím.

Když mne Pán k sobě zavolá, má duše bude hotová, hned se s světem rozloučím. Nechtě se onen pádu bojí, jenž na stupni kluzkém stojí, Bohu všechny poroučím.

Nebylo tak mnoho o něm minulých let nasejchat, snad nebo proto, že ta dobrodlní, které Pán Bůh skrze přimluvu a orodování jeho působil, nebyly zaznamenány. Anebo pro ty nešťastné vojenské léta, jak i tyto, tak též i jiné věci paměti hodné pomínuly, a zahynuly, anebo že kacířstvo, které se všem svatým rouhalo, to, co o něm poznamenáno bylo, ututilo a udušilo. Nicméně

né teď, chvála Pánu Bohu, nechce on Pán všemohoucí déle ctnost toho svatého tajiti, nýbrž mnohými milostmi na světlo s ním vychází, jaká dobrodlní, zázrakové, milosti se daly, bohda všecko se zaznamená s důležitými od církve svatě průvody. Jistě i sami zavěšení z vosku darové svatost jeho ukazují, ano i ta slavná paměť starobylou zvyklost pobožnosti navrhuje: kterak totižto lidé k tomu svatému místu, i k svatému Ivanu, byli náchylní. Ať jiné léta po mině, minulého roku 1656 do tří tisíc lidí u svatě zpovědi a u přijímání se vynášlo. Té naděje jsme, že budoucně ti, kteří dostali v Skále dobrodlní, skrze téhož svatého orodování vděčnější se naleznou, a tu, kde náleží, při správci místa téhož, anebo kde jinde, aby všecko ke cti a chvále boží, a svatého Ivana, jak náleží vykonali, nezatají, než v známost uvedou.

snopček

Snopček života svatého Ivana

Dnes zpíváme o Ivanu, který se zalíbil Pánu ihned od svého dětinství, zanechaje své dědictví.

Nic jest nedbal na koruny, ani na královské trůny, jinou on žádal korunu, která jest v nebeském trůnu.

Na království jsa zvolený od otce i vyhlášený myslil, kterak toho dojít, by mohl království zbaven být.

Vyprosil od otce lhotu, v tom rozjímal světa psotu. Myslivost i kratochvíle vyprosil sobě té chvíle.

V tom se s otcem rozžehnává, matce políbení dává. Když se ubíral na štvání, myslil jen na utíkání.

Jiní v lese sem tam běží,
jemu jiné v srdci leží,
když jeho sem tam běhají,
Ivan rozjímá o ráji.

Své dvořany rozlosoval,
sem tam po lese rozzeslal,
sám jest modlitbou Boha šival,
s nímž se přech z země odebral.

Oděv změnil, pryč utíkal
a sem k nám do Čech pospíchal.
Bratři když bratra honili,
neznámého propustili,

nechtěv býti lidem známý,
měv dost, že zná jej Bůh samý.

Anděl provodil do skály,
kde jest měl obydlí stálý.

Hned jak zlý duchy uklidil
a svatým křížem vypudil,
tu jsou oni utíkali
z té své starodávné skály.

Přived nám Pán Bůh Ivana
za času správce Neklana.
Jeskně dům jeho, bydlo
sprosté, lehké též i jídlo.

Polní byliny potrava
byly, jahůdky i strava.
Zem lůžko, a polštář kámen,
dost nápoje dával pramen.

Když tak Bohu sloužil Ivan,
vyjel první křesťan a pán
český, Bořivoj na štvání,
kdež prostřelil jeho lani.

Tak se muž boží vyjevil,
kdo by byl, pánu se zjevil.
Zjeven knížeti českému
blížil se též k konci svému.

Neb jak hrad Tětin navštívil,
brzy se k své smrti blížil,
Pánu Bohu počet vydal,
knězi se tejně zpovídal,

svátostmi spraven, jak sluší,
tak vypustil svatě duši.
Ivan odpočívá v Skále,
dvořanům vinšujíc v ale.
Amen.

Modlitba k svatému Ivanu

Svatý Ivane vyznavači a patrono, z Gestimula zajisté krále charvátského zrozený, však království světa a všecku okrasu jeho popupiv, na poušt v mladém věku jsi odešel, za deset let samými bylinami a kořením jich živa, až i od bratří tvých tebe pilně hledajících navštíven, však od nich (čeho jsi od Boha modlitbami svými sobě uprosil) poznán nejsa, do této pustiny za spravování země české Neklana knížete jsi přišel, kdežto s nepřítelům šeredným mnoho a prodlouženě bojuje, již jako nad tím teskliv jsa, místa proměnití a ustoupiti jsi chtěl, byt svatý milý Jan Křtitel tobě ucházeti v cestu nepříšel a kříže nepodal, nímž jsi zlostné duchy mocně vypudil. Potom mlékem od lani jsi krmen, a od Bořivoje, knížete českého (o němž tobě svatý Jan Křtitel tehdaž předpověděl, že k tobě přijde, aby jemu oznámil, tak aby on v této jeskyni Pánu Bohu ke cti a chvále, ku poutivosti svatému kříži, blahoslavené Panně Marii, a své, totiž Jana Křtitele, po smrti tvé chrám tento vystavěl), nejprve nalezen a z jeho označení od sv. Lidmily pobožně navštíven byl. K jejichžto mnohým prosbám nakloněn, potomně jsi je zase navštívil na zámku Tětinu a je mnohými nebeskými pokrmy nasýtil. Odtud se navracující (lidí všudy ucházeje) po neznámých cestách blíže Loděnic, již ustaly na kámen ostrý jsi se posadil, jejs rovným a hladkým učinil, kdežto zraněn jsa kamenem až do krve, kámen, kterýž posavad tobě ku poutivosti se zachováva, krví skropený,

kteráž se smazati nemůže, jsi posvětil a jej oslavil. Kůň pak, kterýž tobě od
 litujícího tebe sedláka propůjčen byl, hned z pouště tvé daleko tlustší
 a pékřejší jsi navrátil, a domu aby sám šel, rozkázals. Naposledy když jsi
 se k smrti přibližoval, od kněze Pavla, kteréhož svatá Lidmila z vnučnuť
 anjela ve snách k tobě poslala, jemu se z hříchův svých vyznav, velebnou
 svátost oltaří a poslední pomazání jsi přijal. Kterýž i tebe, jakož jsi toho
 žádostiv byl, a u Pána Boha uprosil, v tomto místě pochoval, i toho u Bo-
 ha zastoužil, aby v něm blahoslavená tvá památka zůstávala, kdež mnozí
 pobožní a bohobojící lidé tebe často se vši uctivostí a pobožností náse-
 dují. Pána Boha v skutcích tvých předivných chválíce. Tebeť pro tu mi-
 lost, tobě od Pána Boha danou, a pro tvé svaté zasloužení důvěrně prosí-
 me, že se k neblahoslavenější Panně Marii, svatému Janu Křtiteli a svatě
 Lidmile přimluvíš, aby oni společně za nás se Pánu Bohu modlili, tak aby-
 chom mohli skrze všech vás přimluvu, na této poušti tohoto světa, milostí
 a požehnaní božího dojíti a tudy vši zimnice, moru nakazujícího i všeli-
 kého nebezpečností duše i těla, v myslí vši mdloby, a zděšení ujíti.
 A odřeknouce se právě a docela Šatanáše a slávy tohoto světa, myslíce na
 samého Pána Boha a spasení duší svých tak živi byli, anebo tak časné věci
 prosí, abychom věčných nepotratili, a zařenouc od sebe ďábla před hodi-
 nou smrti naší, mohli s zkroušeným srdcem a dokonalým významím hří-
 chův svých i dosti činěním za ně, přijmouce předrahou velebnou svátost
 i posledního pomazání, majice zdravý rozum a dobrou vůli, křesťanského
 pohřbu a potom života věčného dojíti.

Skrze Ježíše Krista,
 Pána našeho.
 Amen.

